

OPERATIIVINEN SOPIMUS 2020

Toimiala: Vapaa-aika

Palvelualue: Turun kaupunginorkesteri

Sopimuksen tarkoitus:

Operatiivinen sopimus täydentää toimialan strategista sopimusta. Tässä sopimuksessa määritellään kaupungin strategiasta, strategisten ohjelmien linjauksista sekä kulttuurilautakunnan painopisteistä johdetut orkesterin sitovat tavoitteet.

Sisällys

1	Lähtökohdat.....	2
1.1	Kuvaus toiminnasta.....	2
1.2	Toimintaympäristön muutostekijät.....	3
1.3	Toiminnan kehittämissuunnitelma ja strategiset painopisteet	4
2	Taloudelliset tavoitteet.....	5
2.1	Määrärahat.....	5
3	Resurssien käyttö.....	5
3.1	Työvoiman käyttö.....	5
4	Toiminnalliset tavoitteet	6
4.1	Perustoiminnan tavoitteet	6
4.2	Projektit	7
5	Henkilöstön hyvinvointi ja työelämän laatu.....	10
5.1	Kaupungin yhteiset tavoitteet	10
5.2	Toimialoittein/palvelualueittain seurattavat tavoitteet	10
6	Tunnusluvut	10
6.1	Tavoitteelliset tunnusluvut	10

1 Lähtökohdat

1.1 Kuvaus toiminnasta

Turun kaupunginorkesterin tehtävänä on musiikkikulttuurin vaaliminen, edistäminen ja julkisten konserttien järjestäminen sekä muiden järjestäjien tapahtumien mahdollistaminen ulosvuokrauksen keinoin.

1.2 Toimintaympäristön muutostekijät

OKM:n kulttuuripoliittisessa strategiassa 2025 toimintaympäristön muutoksia kuvataan mm. seuraavasti:

”Eriarvoistumiskehityksen vuoksi Kulttuuriin vähän osallistuvien osallistaminen sekä taide- ja kulttuuriharrastamisen ja -osallistumisen kustannusten kurissa pitäminen pysyvät tärkeinä tavoitteina. Tasa-arvoisen kulttuuripalvelujen saatavuuden turvaamiseksi joudutaan etsimään uusia tapoja ja rakenteita järjestää, levittää ja rahoittaa palveluja, myös hallinnonalarajojen yli. Lasten ja nuorten kulttuuriharrastuneisuus tulee entistä tärkeämmäksi, koska se kehittää paitsi luovuutta myös tukee hyvinvointia, oppimista ja osaamista. Taide- ja kulttuurikasvatusta ja -opetusta antavat toimijat, muut lasten ja nuorten kulttuuriharrastamista edistävät toimijat sekä taiteen ja kulttuurin tekijät kehittävät uusia yhteistyön muotoja.”

→TFO vastaa kehitykseen laajan yleisökasvatustyönsä sekä mahdollisimman matalan kynnyksen toimintaperiaatteen kautta.

Digitalisaatiokehitys jatkuu voimakkaana. (...) Digitaaliset palvelut voivat olla tärkeä lisäkeino turvattaessa alueellisia kulttuuripalveluja ja ihmisten osallisuutta ja osallistumista. Digitaaliset palvelut eivät kuitenkaan korvaa esitysten ja yleisöjen välistä elävää vuorovaikutusta, joten syntyy tarvetta kehittää myös kiertuetoimintaa, yhteistyötä eri alueilla sijaitsevien taide- ja kulttuurilaitosten ja ryhmien kesken sekä muita elävää vuorovaikutusta turvaavia palvelumuotoja. Tarve ottaa huomioon kieli- ja kulttuurivähemmistöt, vammaiset ja muut erityisryhmät tulee koskemaan myös digitaalisia palveluja ja toimintoja.

→TFO Virtual -hankkeessa konserttitoimintaan kehitetään digitaalisen osallistumisen muotoja sekä tuotetaan lisäarvoa elävälle esitystoiminnalle.

Mahdollinen valtiosuusjärjestelmän uudistus on suurin orkesterin rahoitukseen vaikuttava ulkoinen muutostekijä lähivuosina. Orkesterin toiminnan suunnittelussa huomioidaan lainvalmistelun mukaisia painotuksia ja pyritään varmistamaan asema pitkäaikaisimman rahoituskategorian toimijana ja orkesterimusiikin alueellisena keskuksena. Hallitusohjelmassa on kirjattu mm. seuraavat orkesteria koskevat toimenpiteet kulttuurin saavutettavuudesta ja toimintaedellytyksistä:

”Toteutetaan taiteen toimintaedellytysten parantamiseksi esittävien taiteiden valtiosuusjärjestelmän uudistus. Uudistus koskee kaikkia esittävän taiteen toimijoita. Turvataan kulttuurin toimintaedellytykset huolehtimalla valtiosuusien tasosta, toiminta-avustuksista ja kansallisten laitosten määrärahoista. Edistetään lastenkulttuuria. Tuetaan taiteen perusopetusta ja nostetaan lastenkulttuurin yleis- ja hankeavustuksia.”

Merkittävin paikallisen toimintaympäristön muutostekijä on Turun uuden musiikkitalon rakentaminen. Nykyinen konserttitalo on toiminnallisuuden kannalta välttämätöntä korjata, mikäli se toimii TFO:n kotisalina vastaisuudessaakin. Mikäli uudisrakentamisesta päätetään, on konserttitalo kuitenkin paras vaihtoehto toiminnan jatkamiselle uuden talon valmistumiseen asti. Nykyisen konserttitalon osalta on tällöin valmistauduttava taloteknisiin korjauksiin ja tiettyihin taka- ja yleisötilojen kunnostuksiin.

2020 saatava päätös uudisrakennusvaihtoehdon toteutumisesta ohjaa toiminnan ja ohjelmiston sekä niihin liittyvän viestinnän suunnittelua.

Nykyiseen taloon liittyvät haasteet vaikeuttavat tilapäisesti orkesterin rekrytointeja ja vierailijakiinnityksiä. Orkesterit kilpailevat parhaista soittajista, solisteista ja kapellimestareista globaalisti, ja parhaiden voimien houkuttelemisessa konserttitalolla on merkittävä vaikutus. Päätös musiikin olosuhteesta on edellytys myös ylikapellimestarikiinnityksen eteenpäin saattamiseksi. Uusi musiikkitalo ja toiminnan jatkaminen Konserttitalossa sen valmistumiseen asti on ylikapellimestarirekrytoinnin kannalta paras vaihtoehto.

Orkesterin taiteellista työskentelyä kehitetään vakanssijärjestelyillä, joiden myötä uudistetaan myös toimintaohje. Orkesterin hallinnollista työtä kehitetään ottamalla vuoden 2020 alusta käyttöön kansainvälinen OPAS-järjestelmä (Orchestra Planning and Administration System).

Lisätään tähän taulukko *Palvelualueita koskevat tunnusluvut, jotka kuvaavat palvelujen tarvetta (tarpeen muutosta) 2019 ja mahdollisesti eteenpäin (väestön muutokset yms.)*

1.3 Toiminnan kehittämissuunnitelma ja strategiset painopisteet

Kulttuurilautakunnan painopisteet:

Eriarvoistumisen poistaminen - kaikkien yhteinen Turku

→TFO vastaa tarpeeseen laajan yleisökasvatustyönsä sekä matalan kynnyksen toimintaperiaatteen kautta, mm. jalkautumiset, vapaapääsylliset suurtuotannot, kohderyhmätyö ja hinnoittelu.

Sisäisen ja ulkoisen yhteistyön vahvistaminen

→TFO tuottaa tapahtumia yhteistyössä kaupungin muiden toimijoiden sekä kolmannen sektorin ja oppilaistosten kanssa.

Vetovoimainen Kulttuuri -Turku

→TFO tuottaa 2020 aikana 1-4 konserttia ulkomailla tai muualla Suomessa, toimien samalla Turun kulttuurisena käyntikorttina. TFO on Turun musiikki-kulttuurin huippuyksikkö.

Digitaaliset palvelut - moderni ja historiallinen Turku.

→TFO Virtual -konseptin jatkokehittäminen luo uusia sisältöjä ja lähestymistapoja taidemusiikkiin, esimerkkinä sähköinen käsiohjelma. Verkkokonserttien määrää pyritään lisäämään, ja niiden esittämistä mm. seniorityössä edistetään.

Lautakunnan toimintaperiaatteina ovat kriittinen ja rohkea oman toiminnan tarkastelu sekä työntekijöiden hyvinvointi.

→TFO jatkaa henkilöstön kehittämishanketta, jolla tuetaan mm. orkesterin sisäisiä johtamistaitoja. Lisäksi pyritään tasapainottamaan soittajien työmäärää tiettyjen vakanssijärjestelyjen kautta. Tähän sisältyy myös toimintasäännön uudistaminen. Hallinnossa työn organisointia kehitetään OPAS-järjestelmän käyttöönoton kautta, jolloin koko tuotantoprosessi on kaikkien asianosaisten nähtävissä ajantasaisena. Tämä vähentää pieneen tuotantohenkilöstöön liittyvää riskiä.

TFO:n tarkoituksena on musiikkikulttuurin vaaliminen ja edistäminen. Orkesteri on onnistunut tehtävässään erinomaisesti kansallisesti korkeiden kävijämääriensä, rohkean ja monipuolisen ohjelmistonsa sekä uusien osallistumistapojen, mm. verkkokonserttien valossa. Näitä ylläpidetään ja kehitetään edelleen. Orkesteriala on yleisesti nosteessa ja merkittävä tekijä kulttuurin vetovoimaisuudessa.

Kehittämistarpeita:

- Orkesterin toimitilat ovat riittämättömät ja huonokuntoiset. Uudisrakentamisesta on tehty hankesuunnittelun aloittamispäätös vuoden 2019 aikana, jonka jälkeen on siirrytty hankesuunnitteluvaiheeseen.
- Orkesterin vuokra- ja palvelusopimus kulttuurikaupan osalta päättyy vuoden 2020 aikana. Tämän johdosta lipunmyynti tulee uudelleenjärjestellä syyskaudesta 2020 alkaen. Kaupungin yhteispalvelupisteen toimintamalli määrittelee mahdollisen oman lipunmyyntipalvelun jatkotarpeen.
- Taiteellisen toiminnan kehittäminen uusien vakituisten vierailijasopimusten myötä.
- TFO Virtual -konseptin jatkorahoituksen hankkiminen sekä hankkeen uusien toimintojen (mm. sähköinen käsiohjelma) käynnistäminen.

2 Taloudelliset tavoitteet

2.1 Määrärahat

1.000 €			
Orkesteri	TOT 2018	TAM 2019	TA 2020
Toimintatulot	1 063	862	1 120
Toimintamenot	5 760	6 217	6 114
Toimintakate	-4 698	-5 355	-4 994
Muutos-%		14,0 %	-6,7 %

3 Resurssien käyttö

3.1 Työvoiman käyttö

	TOT 2018	TA 2019	TA 2020
Htv	86,2	91,5	91,5
Palkat ja palkkiot	3 471 516	3 598 546	3 591 285
Sijaistus %	48,2	49	49
Sairauspoissaolo%	2,7	2,5	2,5

4 Toiminnalliset tavoitteet

4.1 Perustoiminnan tavoitteet

Turun kaupunginorkesteri, toimintanimeltään Turun filharmoninen orkesteri, tuottaa vuosittain yhteensä n. 200 tapahtumaa, jotka tavoittavat n. 70.000 kuulijaa. Sinfoniakonserttien lisäksi ohjelmistossa on kamarimusiikkia, lastenmusiikkia, yleisökasvatustapahtumia, kirkkokonsertteja, erilaisia teema- ja suurtuotantokonsertteja myös viihteellisemmällä ohjelmistolla, sekä yhteistuotantoja kaupungin muiden toimijoiden kanssa. Orkesterin toiminta kattaa kaikki yleisöryhmät. Orkesteri myös levyttää säännöllisesti sekä klassista orkesterirepertuaaria että kiinnostavia sovituksia muista musiikkigenreistä. TFO on aktiivinen toimija suomalaisella orkesterikentällä ja osallistuu sen kehittämiseen valtakunnallisella tasolla. Kansainvälinen yhteistyö on osa orkesterin toimintamallia mm. kapellimestari- ja solistivierailijoiden sekä tallennejulkaisujen myötä, ja orkesterin kansainvälistä toimintaa kehitetään jatkuvasti.

Hanke	Projekti	Hyötytavoite	Tuotostavoite	Strategiakytös
	Suurtuotanto 2020: Luontosinfonia	<p>Työ-nimellä ”TFO soi luonnolle” oleva tapahtuma tukee mm. hiilineutraali Turku -tavoitetta ja sen tavoitteena on taiteen keinoin herättää ihmisiä miettimään, miten voimme omassa arjessamme toimia puhtaamman tulevaisuuden ja oman kaupunkimme hyväksi ilmastoasiassa.</p> <p>TFO järjestää tapahtuman yhteistyössä vapaa-aikatoimialan muiden palvelualueiden kanssa tämän ilmastoaiheisen, monitaiteisen tempauksen elokuussa 2020.</p>	<p>Kokonaisuus kerää elokuisen viikon aikana ilmasto- ja luontoaiheisia tapahtumia Turun linnaan ja sen ympäristöön. Tapahtumat ovat kaikenikäisille ja kaikista taustoista tuleville ihmisille soveltuvia monipuolisia tilaisuuksia. Muun muassa teemaan liittyvät keskustelutilaisuudet ja luennot, nuorten luonto- ja ilmastokokemuksista koottu valokuvanäyttely ja ”Soiva linna” – kamarimusiikkierrokset.</p> <p>Tapahtumakokonaisuus huipentuu kaikille avoimeen, maksuttomaan ulkoilmakonserttiin linnan puistossa perjantai-iltana klo 21:30 pimeän laskeuduttua. Valaistuksen takia ajankohta on myöhäinen lapsikuulijoita ajatellen, mutta nuorille ja aikuisille se soveltuu hyvin viikonlopun kynnyksellä.</p> <p>Visualisoitu ja valaistu konsertti huipentuu live-musiikin säestämään ilmastokriittiseen video-mapping-teokseen, joka toteutetaan linnan seinään. Videomapping toteutetaan ammattilais työnä yhteistyössä Turun ammattikorkeakoulun opiskelijoiden kanssa.</p>	3.2.1 Tuottavuutta ja uudistumiskykyä kasvatetaan edistämällä innovaatioita
	Henkilöstön kehitys	<p>Tavoitteena on henkilöstön osaamisen kehittäminen. Projekti toteutetaan erilaisilla sisäisillä koulutuksilla (mm. ulkopuolisten asiantuntijoiden luennot ja mestarikurssimainen työskentely) eri asemissa oleville muusikoille. Äänenjohtajat ja 1. pulttien soittajat tarvitsevat stemmaharjoituksia ja pienryhmäkoonpanojen harjoituksia varten johtamistaitoja. Tehokkaiden työskentelytapojen omaksuminen ja vahvat johtamistaidot ovat edellytys hyvälle taiteelliselle lopputulokselle.</p> <p>Hyötyjä mitataan sekä taiteellisiin tavoitteisiin yltämisensä että paremmin organisoituina sisäisinä toimintaprosesseina. Taide itsessään ja taiteelliseen määrään päähenkin pääseminen ovat kaupunginorkesterin tavoitteita.</p>	<p>Projektin tavoitteena on työssään viihtyvä, osaamistaan aktiivisesti päivittävä ja tehtävänsä tasalla oleva muusikko, joka työskentelee motivoituneesti ja ymmärtää roolinsa osana orkesterin taiteellista lopputulosta.</p>	2.2.1 Henkilöstön osaamisen pidetään kehityksen kärjessä systemaattisella osaamisen johtamisella ja laajaan verkostoitumiseen kannustamalla

Hanke	Projekti	Hyötystavoite	Tuotostavoite	Strategiakytös
TFO Virtual	E-käsiohjelma	<p>Sähköinen käsiohjelma on ainutlaatuinen väline, jollaista ei ole toteutettu Suomen tai Pohjoismaiden orkestereissa lukuun ottamatta perinteisten käsiohjelmien näköisversioita. E-käsiohjelmalla pyritään tekemään orkesterikonserteista helpommin lähestyttävää uudelle yleisölle.</p> <p>Sekä nuorelle että aikuiselle yleisölle orkesterikonsertteihin osallistumisen kynnys on huomattavan korkea, varsinkin ensikertalaisille. E-käsiohjelman tarkoitus on auttaa ja opettaa sen käyttäjää kuuntelemaan länsimaista taidemusiikkia.</p> <p>Onnistuessaan se voittaa uuden kuulijan pelon siitä, että ei ymmärtäisi konserteissa esitettävää musiikkia. Kokeneemmillekin konserttikävijöille e-käsiohjelma tuo paljon sellaista lisäarvoa konserttiin, jota perinteinen käsiohjelma ei voi tarjota.</p>	<p>E-käsiohjelman muotona tulee olemaan älylaitesovellus tai verkossa sijaitseva sivusto, jota käytetään älylaitteella.</p> <p>E-käsiohjelman tärkein ominaisuus tulee olemaan tekstipohjainen live-selostus, joka antaa käyttäjälle vinkkejä ja ohjeita siitä, mitä kappaaleessa milloinkin tapahtuu eli herkistää käyttäjää kuulemaan musiikkia. E-käsiohjelmaan tullessaan lisäämään myös kattaus muita ominaisuuksia, joiden toteuttaminen ei muuten onnistuisi. E-käsiohjelman ominaisuuksien ja muodon suunnittelu on alkanut vuosien 2017–2018 taitteessa. Toteuttaminen vaatii ulkoisen rahoituksen varmistumista.</p>	2.1.3 Luodaan parempia palveluita kehittämällä vaikuttavia asiakaskeskeisiä palveluprosesseja
TFO Virtual	Virtuaalikonserttikiertue	<p>Kiertue tavoittaa sellaista yleisöä, joka ei muuten pysty osallistumaan konsertteihin. Lisäksi yhteisesti vietetyt nettikonserttilaisuudet auttavat yhteisöllisyyden luomisessa ja mahdollisesti yksinäisyyden vähentämisessä asumispalveluyksikön asiakkaiden keskuudessa.</p> <p>Kiertueen tarkoitus on juurruttaa nettikonserttitoiminta osaksi asumispalveluyksiköiden pysyvää virke-toimintaa, jolloin kiertue jatkaa hyödyn tuottamista myös vierailun jälkeen. Toiminnan juurtumisen on määrä näkyä joko yhteisesti asumispalveluyksikössä järjestetyissä nettikonserttilaisuuksissa tai nettikonserteissa, joita asiakkaat katsovat omatoimisesti omilla tai asumispalveluyksikön laitteilla.</p>	<p>Kiertueen aikana kierretään 15–17 paikallista Hyton asumispalveluyksikköä.</p> <p>Esittelytilaisuudet toteutetaan kolmen hengen joukolla, johon kuuluu kulttuurituottajan lisäksi TFO:n muusikko ja tekninen asiantuntija. Konseptiin siis sisältyy elävä muusikko, joka esiintymällä ja haastattelun myötä tuo tilaisuuksiin oman tärkeän lisänsä. Tällaisesta elävän esiintyjän ja digitaalisen palvelun yhdistämisestä on ollut hyviä kokemuksia muissa orkestereissa.</p>	2.3.1 Tuetaan aktiivista elämäntapaa luomalla edellytyksiä omatoimiselle aktiivisuudelle

5 Henkilöstön hyvinvointi ja työelämän laatu

5.1 Kaupungin yhteiset tavoitteet

Henkilöstöohjelman painopistealue	Toimialan tavoite TA 2020	Palvelualueen tavoite TA 2020
Työ lisää hyvinvointia	1A. Kehitetään työyhteisötaitoja ja johtamista: <ul style="list-style-type: none"> - hyödyntämällä koulutusta - antamalla tukea - luottamalla omiin alaisiin	<i>ks. henkilöstön kehitys -projekti TP:ssä</i>
Rakentava ja hallittu muutos	5A. Muutoksen kokeminen työssä 6A. Työyhteisön kyky kehittää omaa toimintaansa	<i>Toimintaympäristön muutokseen valmistautuminen. Ymmärryksen lisääminen työntekijöiden vastuusta omasta työstään sekä työyhteisön hyvinvoinnista.</i>
Parempi johtaminen	7A. Tavoitteiden selkeys ja avoimuus päätöksenteon perusteissa 9B. Työpaikan tiedonkulun varmistaminen	<i>Toimintasäännön päivitys ja sen mukaiset käytännöt päätöksenteon tueksi. Sähköisten työkalujen käyttöönotto tuotantojen suunnittelussa ja sisäisessä viestinnässä.</i>
Lisätietoja:		

5.2 Toimialoittain/palvelualueittain seurattavat tavoitteet

Kunta 10 -mittarit	TOT 2018	TA 2019	TA 2020
Työpaikan ilmapiiri (1 - 5)	3,74	3,5	3,65
Työpaineet (1 - 5)	3,16	3,2	3,15
Työnantajan suositteluinen (kyllä, %)	88,2 %	85%	87%
Lisätietoja:			

6 Tunnusluvut

6.1 Tavoitteelliset tunnusluvut

Tunnusluku	Tyyppi	TOT 2017	TOT 2018	TA 2019	Arvio TOT 2019	TA 2020	Seuranta- väli
Orkesterin kävijämäärä	V	73 847	69 457	70 000	70 000	70 000	kk
Täyttöaste % (sinfoniakonsertit)	V	92,18 %	94,71 %	78 %	80 %	78 %	kk
Lastentapahtumien kävijämäärä	V	14 146	15 126	15 000	15 000	12 000	kk
Kävijät maahanmuuttajatapahtumissa	V	326	861	500	500	500*	kk
Kävijät yleisökasvatustapahtumissa	V	6 279	4 673	5 000	5 000	5 000	kk
Konserttitalon ulosvuokraus	V	76	50	52		50	kk
Asiakastytyväisyyskyselyn KA	L/V	4,46	4,35	4,35	4,35	4,35	vuosi

Tunnusluvun tyyppi:

V= Volyymi

L/V=Laatu/vaikuttavuus

S/P=Saataisuus/peittävyys

T/T=Tuottavuus/taloudellisuus

*Ko. tilastointitapa ei enää kuvaa orkesteritoiminnan tavoitteita maahanmuuttajataustaisten ihmisten tavoittamiseksi. Maahanmuuttajille kerrotaan kaikesta orkesteritoiminnasta yhtäläisesti, ja (toteutuneena) tavoitteena on saada heidät mukaan toimintaan muun yleisön osana. Vain maahanmuuttajille suunnattua toimintaa on pyritty vähentämään. Toimintamallista on hyvät kokemukset. Maahanmuuttajakävijöitä on paljon mm. lastentapahtumissa ja avoimissa kenraaliharjoituksissa, mutta heitä ei näistä tilastoista pystytä erottelemaan.